

ШОЛОЙКО Антоніна Сергіївна
канд. екон. наук, с.н.с., доц.,
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка
E-mail: sholoiko@ukr.net

ІНФРАСТРУКТУРА РИНКУ ПЕРЕСТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

ШОЛОЙКО Антонина Сергеевна
канд. экон. наук, с.н.с., доц.,
Киевский национальный университет
имени Тараса Шевченко
E-mail: sholoiko@ukr.net

ИНФРАСТРУКТУРА РЫНКА ПЕРЕСТРАХОВАНИЯ В УКРАИНЕ

SHOLOIKO Antonia
PhD in Economics, Senior Research
Fellow, Associate Professor,
Taras Shevchenko National University of Kyiv
E-mail: sholoiko@ukr.net

REINSURANCE MARKET INFRASTRUCTURE IN UKRAINE

Анотація. Визначено, що розвиток ринку перестрахування в Україні відбувається як за рахунок внутрішнього, так і зовнішнього перестрахування. З'ясовано, що прийняття рішення щодо доцільності перестрахування значно залежить від оцінок, здійснених андеррайтерами страховика і перестраховика. Виявлено, що перестраховий брокер частіше залучається страховиками України саме при зовнішньому перестрахованні ризиків. Розкрито, що спрощують пошук необхідного перестраховика (як за участю перестрахового брокера, так і без) такі перестрахові Інтернет-платформи як Fly-Re, автоматизуючи та прискорюючи процес передачі ризиків у перестрахування.

Ключові слова: перестрахування, інфраструктура, перестрахові брокери, андеррайтер, Fly-Re.

Аннотация. Определено, что развитие рынка перестрахования в Украине происходит как за счет внутреннего, так и внешнего перестрахования. Выяснено, что принятие решения о целесообразности перестрахования достаточно зависит от оценок, сделанных андеррайтерами страховщика и перестраховщика. Выявлено, что перестраховочный брокер чаще привлекается страховщиками Украины именно при внешнем перестраховании рисков. Раскрыто, что упрощающие поиск необходимого перестраховщика (как с участием перестраховочного брокера, так и без) такие перестраховочные Интернет-платформы как Fly-Re, автоматизируют и ускоряют процесс передачи рисков в перестрахование.

Ключевые слова: перестрахование, инфраструктура, перестраховочные брокеры, андеррайтер, Fly-Re.

Abstract. It is determined that the reinsurance market in Ukraine develops due to both internal and external reinsurance. It is found out that the decision of the expediency of reinsurance depends on the assessments made by underwriters of insurer and reinsurer. It is revealed that the reinsurance broker is more often attracted by the insurers of Ukraine precisely within external reinsurance of risks. It is defined that such reinsurance Internet platforms as Fly-Re, simplify the search of the necessary reinsurer (both with and without a reinsurance broker), automating and speeding up the transfer of risks to reinsurance.

Keywords: reinsurance, infrastructure, reinsurance brokers, underwriter, Fly-Re.

Вступ

Страхові компанії є активними споживачами послуг, що пропонуються на ринку перестрахування, через які вони одержують надійний перестраховальний захист і можуть гарантувати виконання зобов'язань перед страхувальниками. Відповідно належний рівень розвитку ринку перестрахування є досить важливим та вимагає відповідної інфраструктури, до якої слід віднести: перестрахових брокерів, андеррайтерів страховиків і перестраховиків, перестрахову Інтернет-платформу Fly-Re.

Значення вказаних елементів інфраструктури ринку перестрахування в Україні є не достатньо розкритим і вимагає більш детального вивчення.

Огляд літератури

Особливості ринку перестрахування висвітлюються у працях таких вчених: Величка Є.О. [1], Веретнова В.І. [2], Кнейслер О.В. [3], Прокоф'євої О.В. [4], Татаріної Т.В. [5] та інших. Однак, недостатньо уваги приділено саме інфраструктурі вказаного ринку.

Мета та завдання статті

Метою статті є розкриття значення елементів інфраструктури ринку перестрахування в Україні. Для досягнення мети виконано такі завдання:

- узагальнити динаміку розвитку ринку перестрахування в Україні;
- виявити вплив елементів інфраструктури на ринок перестрахування в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження

Стан ринку перестрахування в Україні з 2012 р. по 2016 р. характеризується певними диспропорціями (табл. 1).

За даними табл. 1 питома вага перестрахових платежів на користь перестраховиків-резидентів у загальному обсязі значно перевищує питому вагу перестрахових платежів на користь перестраховиків-нерезидентів (81,3% проти 18,7% у 2013 р. та 68,7% проти 31,3% у 2016 р.). Тоді як ситуація з питомою вагою перестрахових виплат, здійснених перестраховиками-резидентами і перестраховиками-нерезидентами є кардинально протилежною (17,5% проти 82,5% у 2013 р. та 22,6% проти 77,4% у 2016 р.). Про це свідчить і рівень виплат

Таблиця 1. Динаміка та структура перестрахових платежів і виплат на ринку перестраховування в Україні за 2012-2016 рр.

Показник	2012 р.		2013 р.		2014 р.		2015 р.		2016 р.	
	млн. грн	%	млн. грн	%	млн. грн	%	млн. грн	%	млн. грн	%
Сплачено за перестраховування, у тому числі:	2522,8	100,0	8744,8	100,0	9704,2	100,0	9911,3	100,0	12668,7	100,0
- перестраховиками-резидентами	1230,8	48,8	7110,4	81,3	8173,7	84,2	7381,1	74,5	8706,4	68,7
- перестраховиками-нерезидентами	1292,0	51,2	1634,4	18,7	1530,5	15,8	2530,2	25,5	3962,3	31,3
Виплати компенсовані перестраховиками, у тому числі:	537,8	100,0	486,7	100,0	640,9	100,0	1345,8	100,0	1233,2	100,0
- перестраховиками-резидентами	181,1	33,7	85,2	17,5	172,4	26,9	497,7	37,0	278,5	22,6
- перестраховиками-нерезидентами	356,7	66,3	401,5	82,5	468,5	73,1	848,1	63,0	954,7	77,4
Рівень виплат перестраховиків-резидентів, %	3,8	x	6,9	x	2,4	x	6,1	x	3,8	x
Рівень виплат перестраховиків-нерезидентів, %	27,6	x	24,6	x	30,6	x	33,5	x	24,1	x
Отримані страхові премії від перестраховальників-нерезидентів	279,8	x	324,0	x	12,9	x	38,1	x	40,1	x
Виплати компенсовані перестраховальникам-нерезидентами	107,0	x	27,4	x	9,9	x	12,9	x	14,2	x
Рівень виплат перестраховальникам-нерезидентам, %	38,2	x	8,5	x	76,7	x	33,9	x	35,4	x

Джерело: складено та розраховано на основі: [6]

перестраховиків-резидентів (знаходиться в межах 3,8-6,9% протягом 2012-2016 рр.) і перестраховиків-нерезидентів (знаходиться в межах 24-33,5% протягом 2012-2016 рр.).

Відповідно необхідно більш уважно підходити до прийняття рішення щодо перестраховування ще на етапі андеррайтингу, на якому важливу роль відіграє як андеррайтер прямого страховика, так і перестраховика, оскільки «В залежності від прийнятого рішення на етапі андеррайтингу, укладається договір перестраховування. Як правило, умови перестраховування на цьому етапі вже відомі, так як оцінка ризику в перестрахованні проводиться на етапі андеррайтингу. ... так як ... рішення щодо прийому ризику на страхування залежить від рішення та умов перестраховика, тобто від результатів його оцінки» [1, с. 48].

Також важливо визначити, який внесок здійснює перестраховий брокер у розвиток ринку перестраховування в Україні, як елемент інфраструктури вказаного ринку (табл. 2).

За даними табл. 2 питома вага перестрахових платежів, що отримані перестраховиками-резидентами порівняно з перестраховиками-нерезидентами за договорами перестраховування, укладеними перестраховим брокером є незначною (0,39% проти 28,2% у 2012 р. та 0,12% проти 31,1% у 2016 р.). Подібна ситуація з питоною вагою перестрахових виплат, що здійснені перестраховиками-резидентами порівняно з перестраховиками-нерезидентами за договорами перестраховування, укладеними перестраховим брокером. Це пояснюється більшою потребою у перестрахових брокерах саме при зовнішньому перестрахованні, а також нерозвиненістю інституту страхових і перестрахових брокерів в Україні. Так, Державний реєстр на кінець 2017 р. включає інформацію про 53 страхових і перестрахових брокерів [9], а Перелік страхових та/або перестрахових брокерів-нерезидентів, які повідомили про намір здійснювати діяльність на території України, містить інформацію про 19 страхових та/або перестрахових [9], тоді як страховик компаній в Україні понад 290 [7]. Відповідно на 1 страхову

Таблиця 2. Динаміка перестрахових платежів і виплат за договорами перестраховування, що укладені через перестрахових брокерів в Україні, за 2012-2016 рр.

Показник	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.
Перестрахові платежі (премії, внески), отримані перестраховиками-резидентами за договорами перестраховування, укладеними брокером на користь перестраховальників, млн грн	4,9	5,6	9,0	5,6	10,6
Питома вага перестрахових платежів, що отримані перестраховиками-резидентами за договорами перестраховування, укладеними перестраховим брокером, %	0,39	0,08	0,11	0,08	0,12
Перестрахові платежі (премії, внески), отримані перестраховиками-нерезидентами за договорами перестраховування, укладеними брокером на користь перестраховальників, млн грн	364,0	422,5	345,3	826,4	1230,8
Питома вага перестрахових платежів, що отримані перестраховиками-нерезидентами за договорами перестраховування, укладеними перестраховим брокером, %	28,2	25,9	22,6	32,7	31,1
Перестрахові виплати (відшкодування), компенсовані перестраховиками-резидентами за договорами перестраховування, укладеними брокером на користь перестраховальників, млн грн	0,00	15,96	0,28	0,00	0,00
Питома вага перестрахових виплат, що здійснені перестраховиками-резидентами за договорами перестраховування, укладеними перестраховим брокером, %	0,00	18,73	0,16	0,00	0,00
Перестрахові виплати (відшкодування), компенсовані перестраховиками-нерезидентами за договорами перестраховування, укладеними брокером на користь перестраховальників, млн грн	27,3	20,4	47,2	213,4	23,4
Питома вага перестрахових виплат, що здійснені перестраховиками-нерезидентами за договорами перестраховування, укладеними перестраховим брокером, %	7,7	5,1	10,1	25,2	2,4

Джерело: складено та розраховано на основі: [6; 7; 8]

компанію припадає менше 1 страхового та/або перестрахового брокера. У Франції, наприклад, на кінець 2016 р. діяло 23260 страхових брокерів і цей показник зростає.

Спростують пошук необхідного перестраховика (як за участю перестрахового брокера, так і без) і такі перестрахові Інтернет-платформи як Fly-Re (табл. 3).

За табл. 3 Fly-Re прискорює взаємодію суб'єктів ринку перестраховування, розширює доступ до інформації та автоматизує робочий процес. Початок роботи з Fly-Re представлено в табл. 4.

За матеріалами табл. 4 робота з Fly-Re є досить простою і дає змогу користувачам одержати значну економію часу при передачі ризиків у перестраховування.

Висновки та перспективи подальших досліджень

Проведене дослідження уможливило зробити наступні висновки:

- розвиток ринку перестраховування в Україні відбувається як за рахунок внутрішнього, так і зовнішнього перестраховування, однак більший обсяг виконаних зобов'язань припадає саме на перестраховиків-нерезидентів;
- прийняття рішення щодо доцільності перестраховування значно залежить від оцінок, здійснених андеррайтерами страховика і перестраховика;
- перестраховий брокер частіше залучається страховиками України саме при зовнішньому перестрахованні ризиків;
- спростують пошук необхідного перестраховика (як за участю перестрахового брокера, так і без) такі перестрахові Інтернет-платформи як Fly-Re, автоматизуючи та прискорюючи процес передачі ризиків у перестраховування.

Таблиця 3. Можливості Fly-Re для суб'єктів ринку перестраховування

Суб'єкти ринку перестраховування		
Цедент	Перестраховик	Перестраховий брокер
<ul style="list-style-type: none"> - Автоматизація процесу розміщення ризиків. - Проведення переговорів з обраними перестраховиками та обмін документами через Інтернет. - Відслідковування статусу запропонованих для перестраховування ризиків через Інтернет цілодобово. - Призначення та керування комісійною винагородою. - Керування квотами перестраховиків. - Пошук нових контрагентів, швидкий і прямий доступ до необхідних перестрахових ємностей. - Розміщення ризиків на місцевому та світовому ринку перестраховування, через використання мережі Fly-Re та інструментів. - Можливість вибору кращих умов для розміщення ризиків 	<ul style="list-style-type: none"> - Автоматизований робочий процесі централізоване управління взаємодією з новими та існуючими контрагентами. - Проведення переговорів щодо ризиків та обміну документами через Інтернет без попередніх витрат. - Керування кількома ризиками та квотами за допомогою професійних інструментів. - Швидка пропозиція квот через стандартні форми. - Призначення та керування комісійною винагородою. - Налаштування видів бізнесу та ризиків, які можна приймати в перестраховування. - Швидкий і прямий доступ до прийняття ризиків у перестраховування на нових місцевих і світових перестрахових ринках. - Доступ до інформації про ринок та відслідковування статусу прийнятих у перестраховування квот в режимі онлайн цілодобово 	<ul style="list-style-type: none"> - Удосконалення роботи з централізованим управлінням ризиками та квотами. - Узгодження ризиків та обмін документами через Інтернет. - Керування кількома ризиками та квотами. - Економія часу за допомогою автоматизованого робочого процесу та професійних інструментів. - Призначення та керування комісійною винагородою. - Пошук нових контрагентів або робота з існуючими контрагентами. - Прямий доступ до нових ризиків та можливостей на місцевому та світовому ринку перестраховування. - Доступ до інформації про ринок та відслідковування статусу в режимі онлайн цілодобово

Джерело: складено на основі: [10]

Таблиця 4. Алгоритм роботи з Fly-Re

Алгоритм		
Крок 1. Реєстрація	Крок 2. Розміщення ризиків	Крок 3. Пошук найкращої ємності
<ul style="list-style-type: none"> - Створення аккаунту і заповнення профілю. - Одержання доступу до глобального ринку перестраховування та оптимальної ціни за перестраховування ризику. - Доступ до існуючої опрацьованої страхової інформації через Інтернет 	<ul style="list-style-type: none"> - Опис ризиків, встановлення вимоги до перестраховування. - Вибір потрібних перестраховиків самостійно або через фільтри. - Залучення контрагентів безпосередньо, щоб брати участь у розподілі ризику через перестраховування 	<ul style="list-style-type: none"> - Вибір найкращих пропозицій подібно до тендерних робочих процесів. - Створення та відправлення ковернот. - Передення ризику в перестраховування зі значною економією часу

Джерело: складено на основі: [10]

Таким чином, значення відповідних елементів інфраструктури полягає в суттєвому впливі на розвиток ринку перестраховування в Україні, що проявляється в сприянні взаємодії перестраховальника і перестраховика.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробці рекомендацій щодо активізації діяльності страхових та/або перестрахових брокерів в Україні.

Список літератури

1. Величко Є.О. Система перестраховування ризиків при страхуванні майна промислових підприємств: дис. канд. екон. наук: 08.00.08 / Величко Є.О.; КНЕУ. – К., 2016. – 216 с.
2. Веретнов В.І. Особливості забезпечення конкурентоспроможності перестраховальних операцій цедента, перестраховика на вітчизняному та міжнародному страховому ринку / Веретнов В.І. // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. – 2015. – № 3(168). – С. 80-85. DOI: <http://dx.doi.org/10.17721/1728-2667.2015/168-3/12/>.
3. Кнейслер О.В. Страхове посередництво на ринку перестраховування / Кнейслер О.В. // Актуальні проблеми економіки. – 2013. – №1(139). – С. 154–159.

4. Прокоф'єва О.В. Сутність ринку перестраховування та особливості його формування / Прокоф'єва О.В. // Финансовые услуги. – 2017. – № 2. – С. 38-41.

5. Татаріна Т.В. Перестраховування : становлення та шляхи розвитку в Україні : автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. екон. наук : 08.04.01/ Т.В. Татаріна. – К., 2003. – 19 с.

6. Інформація про стан і розвиток страхового ринку України [Електронний ресурс] // Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг: [сайт]. – Режим доступу: <https://nfp.gov.ua/ua/Informatsiia-pro-stan-i-rozvytok-strakhovoho-rynku-Ukrainy.html>.

7. Шолойко А.С. Діяльність страхових і перестрахових посередників в Україні / А.С. Шолойко // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка» : науковий журнал. – Острогор : Вид-во НУ«ОА», червень 2017. – № 5(33). – С. 120–125. [https://doi.org/10.25264/2311-5149-2017-5\(33\)-120-125](https://doi.org/10.25264/2311-5149-2017-5(33)-120-125).

8. Інформація про посередницькі послуги у страхуванні та/або перестраховуванні [Електронний ресурс] // Нацкомфінпослуг: [сайт]. – Режим доступу: <https://nfp.gov.ua/ua/Informatsiia-pro-poserednytski-posluhy-u-strakhuvanni-taabo-perestrakhuvanni.html>.

9. Інші реєстри та переліки [Електронний ресурс] // Нацкомфінпослуг: [сайт]. – Режим доступу: <https://nfp.gov.ua/ua/Inshireistry-ta-pereliky.html>.

10. Your re/insurance tools free [Електронний ресурс] // Fly-Re: [сайт]. – Режим доступу: <http://fly-re.com/>.

References

1. Velychko, Ie.O. (2016), «System of reinsurance of risks in the field of insurance of property of industrial enterprises», Ph.D. Thesis, Money, finance and credit, KNEU, Kyiv, Ukraine.
2. Veretnov, V.I. (2015). Competitiveness of reinsurance operations of the cedent and the reinsurer in the domestic and international insurance market. Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Economics. 3(168), pp. 80-85. DOI: <http://dx.doi.org/10.17721/1728-2667.2015/168-3/12>.
3. Kneisler, O.V. (2013). Insurance broking at reinsurance market. Actual problems of the economy. 1(139). pp. 154–159.
4. Prokof'ieva, O.V. (2017). Features of formation and essence of reinsurance market. Financial services. 2. pp. 38-41.
5. Tatarina, T.V. (2003). Reinsurance: formation and ways of development in Ukraine. Abstract of Ph.D. dissertation, Money, finance and credit, Kyiv, Ukraine.
6. National commission for the state regulation of financial services markets (2017). «Information about the status and development of the insurance market of Ukraine», available at : <https://nfp.gov.ua/ua/Informatsiia-pro-stan-i-rozvytok-strakhovoho-rynku-Ukrainy.html> (Accessed 14 December 2017).
7. Sholoiko, A.S. (2017). Activity of insurance and reinsurance intermediaries in Ukraine. Scientific Notes of Ostroh Academy National University, Series. Economics. 5(33). pp. 120–125. [https://doi.org/10.25264/2311-5149-2017-5\(33\)-120-125](https://doi.org/10.25264/2311-5149-2017-5(33)-120-125).
8. National commission for the state regulation of financial services markets (2017). «Information about intermediary services in insurance and/or reinsurance», available at: <https://nfp.gov.ua/ua/Informatsiia-pro-poserednytski-posluhy-u-strakhuvanni-taabo-perestrakhuvanni.html> (Accessed 14 December 2017).
9. National commission for the state regulation of financial services markets (2017). «Other registers and lists», available at: <https://nfp.gov.ua/ua/Inshireistry-ta-pereliky.html> (Accessed 14 December 2017).
10. Fly-Re (2017). «Your re/insurance tools free», available at: <http://fly-re.com/> (Accessed 14 December 2017).